

**«ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І
ТОРГІВЛІ» (ПУЕТ)**

**ЕКОНОМІКА СЬОГОДНІ:
ПРОБЛЕМИ МОДЕЛЮВАННЯ ТА
УПРАВЛІННЯ**

**МАТЕРІАЛИ
XIII Міжнародної науково-практичної
інтернет-конференції**

За загальною редакцією д. е. н., професора М. Є. Рогози, Г. В.
Карнаухової

(м. Полтава, 22–23 листопада 2023 року)

**Полтава
ПУЕТ
2023**

Організаційний комітет

Голова організаційного комітету – Нестуля О. О., Лауреат державної премії України в галузі науки і техніки, заслужений працівник освіти України, ректор Полтавського університету економіки і торгівлі», далі – ПУЕТ (м. Полтава), д.і.н., професор.

Заступники голови організаційного комітету:

Педченко Н. С., перший проректор ПУЕТ (м. Полтава), д.е.н., професор.

Рогоза М. Є. – заслужений діяч науки і техніки України, академік Академії економічних наук України, академік Міжнародної академії біоенерготехнологій, науковий директор громадської спілки "Міжнародний центр досліджень соціально-економічних проблем модернізації та розвитку кооперації", завідувач кафедри економічної кібернетики, бізнес-економіки та інформаційних систем ПУЕТ (м. Полтава), д.е.н., професор;

Члени організаційного комітету:

Матвієнко Ю.С проректор з науково-педагогічної роботи ПУЕТ (м. Полтава), к.п.н.

Ткаченко А.С., директор Навчально-наукового інституту денної освіти ПУЕТ (м. Полтава), к.т.н., доцент;

Перебийніс В.І., професор кафедри економічної кібернетики, бізнес-економіки та інформаційних систем ПУЕТ (м. Полтава), д.е.н., професор;

Кононенко Ж.А., заст. завідувача кафедри економічної кібернетики, бізнес-економіки та інформаційних систем ПУЕТ (м. Полтава), к.е.н., доцент;

Карнаухова Г.В., старший викладач кафедри економічної кібернетики, бізнес-економіки та інформаційних систем ПУЕТ (м. Полтава);

Стеценко В.В., доцент кафедри управління персоналом, економіки праці та економічної теорії ПУЕТ (м. Полтава), к.е.н., доцент

Діденко Л. М., начальник редакційно-видавничого відділу ПУЕТ (м. Полтава).

У матеріалах конференції розглядаються питання моделювання, прогнозування, управління соціально-економічними системами; цифрові трансформації в економіці, державному управлінні та місцевому самоврядуванні стратегування сталого розвитку; проблеми розвитку громад і територій; модернізації і розвитку кооперації; бізнесу, перспективи електронної освіти, удосконалення освітніх програм з економіки

Матеріали друкуються в авторській редакції мовами оригіналів.
За виклад, зміст і достовірність матеріалів відповідальні автори.

© «Полтавський університет економіки і торгівлі 2023 рік

Бородіна О.А., Бордін В.А., Білогуб Г.А. Децентралізовані фінанси як інструмент забезпечення сталого розвитку громад	323
Булєєв І., Соціально-економічні функції інвестицій у розвитку суб'єктів господарювання	326
Гудзь В.С., Самомотивація менеджера як основа досягнення успіху	328
Погоріла К. Д., Осіпова Л. В. Поведінки споживача в умовах сучасного ринку в Україні	330
Клиба А.І., Кононенко Ж.А., Карнаухова Г.В.Економічні фактори виробничого середовища на підприємстві	334
Копил Є.М., Маркетинг персоналу: функції та принципи	337
Костенко А.С., Сучасні перешкоди сталого розвитку об'єднаних територіальних громад	340
Кужелєв М. О., Вплив військового пдфо на формування доходів місцевих бюджетів в умовах війни	343
Кужим В.А., Кононенко Ж.А. Ділова активність підприємства	346
Лемешко А.Д., Динаміка товарної структури зовнішньої торгівлі одягом	349
Мазур К.В , Юричина І.А., Децентралізація органів місцевого самоврядування	353
Мельник Н.Л., Маліновська О. Я.,Соціально-економічні проблеми розвитку громад в умовах війни	356
Мешал О.Ю., Ринок парфумерно-косметичних товарів та їх якість	359
Миколенко І.Г., Кучіна А.О.,Витрати підприємства та управління ними	362
Мочонов Д.В, Інвестиційна діяльність Китаю на зовнішніх ринках	364
Павлова В.А., Роль бізнесу у розвитку національної економіки	367
Павлюк Т.І., Система державної соціальної підтримки населення у формі субсидій	369

відповідей у досліджуваному періоді за індикатором ділової впевненості в переробній промисловості становив мінус 6,7%; в будівництві – мінус 44,2%; у сфері послуг – мінус 5%. Не зважаючи на реалістично-песимістичні настрої бізнесу, Опендатабот, досліджуючи економічний фронт, констатує, що з липня 2023 р. кількість замовлень у підприємців почала інтенсивно зростати й досягла позначки 100%, а у серпні порівняно з липнем приріст становив 7% (дані SaaS-платформи для управління бізнесом RemOnline). Топ сегментами бізнесу була оптова й роздрібна торгівля. Найбільш суттєве зростання активності виділено в Харкові, Києві, Львові та Дніпрі [1].

Тож, можна констатувати, що поступово нарощуються потужності виробництв, спостерігається зростання обсягів продажів, як у великих компаніях, так і малого та середнього бізнесу. Про це свідчить і динаміка відкриття бізнесів в умовах воєнного стану. Зокрема, у вересні 2023 р. зареєстровано 35587 ФОП у сфері торгівлі, послуг, громадського харчування, що на 41% більше порівняно з вереснем 2020 р., на 27% – з вереснем 2021 р. та на 77% – з вереснем 2022 р. Наведене вище підтверджує виняткову роль бізнесу у розвитку національної економіки.

Список використаних джерел

1. Опендатабот опублікував індекс топових підприємств України. URL: <https://opendatobot.ua/analytics/opendatobot-index>
2. Статистична інформація. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/>
3. Тенденції ділової активності. URL: https://www.ukrstat.gov.ua/operativ/menu/menu_u/tda.htm

Павлюк Т.І., Система державної соціальної підтримки населення у формі субсидій

*Т.І.Павлюк, кандидат економічних наук, доцент
Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ*

СИСТЕМА ДЕРЖАВНОЇ СОЦІАЛЬНОЇ ПІДТРИМКИ НАСЕЛЕННЯ У ФОРМІ СУБСИДІЙ

Система державної соціальної підтримки населення є важливим елементом соціальної політики держави. Її завданням є забезпечення гідних умов життя та соціальної підтримки для людей

різних верств населення, які перебувають у складних життєвих обставинах.

Утворення державної політики України щодо соціального захисту та соціального забезпечення залежить від багатьох актів, прийнятих Верховною Радою України, Президентом та Кабінетом Міністрів України. Аналізуючи ці нормативно-правові акти, варто пам'ятати, що зазначені державні органи влади мають вплив на політику в Україні щодо сфери соціального захисту та соціального забезпечення, так само як і в інших галузях, на основі розподілу владних повноважень, визначеного Конституцією України.

Сутність системи державної соціальної підтримки полягає в наданні соціальної допомоги людям, які потребують допомоги з боку держави. Це може бути матеріальна, медична допомога, житло, їжа, одяг, стипендії для навчання, пенсії та інші форми підтримки. Основні функції системи державної соціальної підтримки населення полягають в забезпеченні соціальної справедливості, зменшенні економічної відстані між бідними та багатими, забезпеченні доступу до соціальних послуг та підтримки, а також підвищенні якості життя людей.

Право на соціальний захист включає право на допомогу у випадках, коли громадяни не можуть самі забезпечити собі достатні умови життя, такі як: повна, часткова або тимчасова втрата працездатності, втрата годувальника, безробіття з незалежних від них причин, а також у старості і в інших випадках, передбачених законом[1].

Це право на соціальний захист забезпечується через загальнообов'язкове державне соціальне страхування, яке фінансується страховими внесками громадян, підприємств, установ і організацій, а також через бюджетні та інші джерела соціального забезпечення. Крім того, держава створює мережу державних, комунальних та приватних закладів по догляду за непрацездатними особами. Пенсії, інші види соціальних виплат та допомоги, які є основним джерелом існування, повинні забезпечувати життєвий рівень, який не буде менший за прожитковий мінімум, встановлений законодавством.

Необхідність наукового дослідження соціального захисту та організації відповідальних органів в цій сфері вимагає розбудови високорозвиненої соціальної держави в Україні та формування послідовної системи організаційно-правового забезпечення

населення. Система надання субсидій є однією з дуже важливих форм цієї системи.

Субсидії є ефективним інструментом адресної допомоги населенню від держави, що дозволяє надавати допомогу українським сім'ям, які дійсно потребують підтримки. Вони представляють собою механізм адресної соціальної допомоги для конкретних цільових груп. Відповідно до програми житлових субсидій, сім'ї можуть платити за житло та комунальні послуги не більше ніж визначений Кабінетом Міністрів України обов'язковий відсоток від свого доходу в межах установлених нормативів використання житлової площі та нормативів за споживання житлово-комунальних послуг. У разі, якщо нарахована плата перевищує встановлену державою частку доходу, сім'я може отримати субсидію, яка компенсує цю різницю [2].

Загалом вчені виділяють різні визначення поняття «житлових субсидій», їх тлумачення залежить від країни походження та використання, поширеності та основних задач, які субсидії вирішують.

В Україні програма житлових субсидій була заснована у 1995 році Урядом країни щоб допомогти малозабезпеченим родинам оплачувати житлово-комунальні послуги. Ця програма є основним механізмом соціального захисту населення в умовах зростання цін на житлово-комунальні послуги вже понад 20 років.

Залежно від розміру середньомісячного сукупного доходу на одну особу в домогосподарстві, малозабезпечені громадяни сплачують лише частину вартості житлово-комунальних послуг. Таким чином, чим менший дохід в домогосподарстві, тим менший платіж за житлово-комунальні послуги є обов'язковим. Контролюють призначення субсидій та їх цільове використання органи соціального захисту населення у районах, містах Києві та Севастополі, а також виконавчі органи рад.

Згідно з Положенням про Міністерство соціальної політики України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 17.06.2015 № 423, Мінсоцполітики є важливим органом виконавчої влади, який відповідає за реалізацію державної політики у сфері соціального захисту. Вони організовують призначення та виплату державної соціальної допомоги, а також забезпечують надання субсидій для оплати житлово-комунальних послуг, скрапленого газу, твердого та рідкого пічного побутового палива, а також

компенсацію додаткових витрат на комунальні послуги в умовах зростання цін і тарифів на послуги в державі [3].

Житлова субсидія надається тим, чия оплата житлово-комунальних послуг перевищує соціальну норму житла та соціальні нормативи користування житлово-комунальними послугами, і ця різниця визначає обов'язкову плату, яка розраховується згідно з установленим порядком Кабінетом Міністрів України. Оформлення житлової субсидії здійснюється в органах соціального захисту населення за місцем реєстрації громадянина. Для цього потрібно подати заяву та документи, які підтверджують доходи та склад сім'ї. Рішення про надання або відмову у наданні житлової субсидії приймається протягом 10 робочих днів з моменту подачі заяви.

Тому житлова субсидія - це соціальна допомога, яка адресно та систематично надається особам, що не можуть самостійно забезпечити себе житлом через різні причини. Фінансування цієї допомоги здійснюється за рахунок Державного бюджету України та є безповоротною. Вона призначена виключно на оплату житлово-комунальних послуг відповідно до правових актів, з чітко встановленим порядком надання. Мета житлової субсидії - забезпечення соціальної підтримки та гідного рівня життя для отримувачів.

Список використаних джерел

1. Положення про порядок призначення житлових субсидій : затв. постановою Кабінету Міністрів України від 21 жовтня 1995 р. № 848. *Офіційний вісник України*. 2018. № 37. С. 110
2. Синчук С.М. Правові ознаки соціальних пільг у сфері соціального забезпечення. *Держава і право. Юридичні і політичні науки: Зб. наук. пр.* 2012. Вип. 56. С. 305.
3. Бабич О. В., Щербина О. В. Житлова субсидія як фінансовий інструмент адресної допомоги населенню. URL: <http://surl.li/hhajz>(дата звернення: 12.09.2023).

Панько А.Ю., Кононенко Ж.А., Формування фінансових ресурсів підприємств

А.Ю. Панько, здобувачка першого бакалаврського рівня вищої ОПП 051 Бізнес-економіка

*Науковий керівник: Ж.А. Кононенко, к.е.н., доцент,
Полтавський університет економіки і торгівлі*